

INFORME POLÍTIC

De la pandèmia a la guerra passant per l'empobriment, sense oblidar l'emergència climàtica, i la necessitat de reforçar el govern de coalició a Espanya i de canvi de govern a Catalunya

“El virus va canviar les nostres vides i la guerra està canviant el nostre món” (Marc Rius " Quan la seva terra es mou sota els nostres peus" *TREBALL*, 07/03/2022)

Pandèmia

La Covid-19 continua entre nosaltres i campa arreu del món i, per tant, la seva capacitat de mutar i crear noves variants. El seu estroncament o control passa per accelerar l'accés a les vacunes del conjunt de l'espècie humana. En aquest sentit, la lluita contra la pandèmia hauria de ser una prioritat de la comunitat internacional garantint la producció de vacunes i la seva distribució arreu.

La pandèmia i la seva repercussió en els sistemes sanitaris, incloses l'endarreriment d'altres tipus d'intervencions i, molt especialment, de les proves de detecció preventiva de malalties i l'augment de les malalties mentals, requereix reforçar els sistemes públics de salut i, amb una especial atenció, a l'assistència primària. La reivindicació del 25% del pressupost del Departament de Salut per l'assistència primària ens sembla justa i necessària pel nostre model sanitari.

Convé recordar que la Covid-19 és la responsable directa de més de 6 milions de morts (un milió als EUA) i indirecta d'un excés de 20 milions de la mitjana de la mortalitat mundial.

Per tot plegat, cal ser prudents en la retirada de mesures de protecció sanitàries, que pot afectar negativament a les persones vulnerables, no vacunades incloses. La prioritat han de continuar sent les persones abans que l'economia.

Ucraïna

La invasió de Rússia a Ucraïna, que ha provocat atacs i bombardeigs generalitzats i massacres contra la població civil, representa l'agressió directa i brutal al cor d'Europa d'una potència nuclear sense cap tipus de justificació més enllà d'una visió distorsionada de la Història per part de l'ultranacionalisme rus. Rússia és avui una autocràcia filla de la implosió de la URSS i del model econòmic i social neoliberal imposat en els anys noranta del segle passat per Boris Ieltsin (i bona part de la nomenclatura soviètica) acompanyat pels vencedors de la Guerra Freda.

La comunitat internacional té el dret i el deure d'ajudar a Ucraïna en la seva legítima defensa, la responsabilitat d'aconseguir aturar la guerra el més aviat possible i d'investigar i jutjar els crims de guerra comesos.

La invasió militar per part de Rússia a Ucraïna és una guerra que amenaça la pau mundial i que ens porta a un escenari d'angoixa, de por i també de solidaritat.

Aquest conflicte ha obligat a milions de persones, especialment dones, nens i nenes, gent gran i les persones més vulnerables a buscar refugi en altres països d'Europa, majoritàriament dels països veïns. Persones que s'afegeixen als centenars de milers de refugiats i desplaçats des de el començament del conflicte l'any 2014.

Per primer cop la UE ha activat la directiva 2001 de protecció temporal a totes les persones ucraïneses desplaçades durant un any. Els Estats hauran de concedir tots els beneficis com és la residència i el permís de treball, així com tots els programes educatius, sanitaris i d'ajut social. Un tractament que la UE hauria d'estendre a altres col·lectius de refugiats.

Tot amb tot, cal estar atent al nou cicle de migracions creixents a causa dels conflictes bèl·lics, les crisis alimentàries i climàtiques. Un qüestió que ara més que mai haurà d'estar ben present en l'agenda política de les administracions públiques i de les polítiques de la Unió Europea.

D'altra banda, caldrà parar atenció a les conseqüències del reforçament de l'atlantisme (Europa/Amèrica del Nord), amb l'OTAN com a mascaró de proa, en una nova geopolítica marcada per una mena de segona Guerra Freda, amb la diferència que el pal de paller de la part euroasiàtica estarà a mans de Xina i Rússia tindrà un paper important però subaltern. En aquest nou moviment de plaques tectòniques a escala planetària, caldrà observar atentament la posició del "continent" indi.

UE

La primera conseqüència d'aquest nou escenari mundial és l'augment de les despeses en defensa, com les anunciades pels països de l'OTAN i, molt especialment, per Alemanya, amb unes previsions que dupliquen la despesa militar russa.

Cal aprofitar l'avinentesa per a replantejar seriosament la política de seguretat i defensa de la UE, més enllà de l'OTAN, amb un doble objectiu: optimitzar i coordinar la despesa militar dels països de l'UE i establir uns criteris propis, que puguin fer possible un món multipolar bandejant els interessos bipolars.

Els vents han canviat de la indignació a la por i la geopolítica pot matar la política.

El paquet de sancions econòmiques imposades al règim Putin per part de la UE i altres potències, suposen un pas més per a estrangular l'economia russa, amenaçant les finances, múltiples sectors econòmics, polítics i oligarques afins a Putin.

La UE discuteix sobre la possible ampliació de sancions als combustibles fòssils provinent de Rússia que alimenten el sector energètic de bona part d'Europa. Aquesta situació ha posat de manifest la necessitat d'accelerar la transició energètica, no només per a lluitar contra el canvi climàtic, sinó també per motius geopolítics en tant que la independència energètica a Rússia s'està identificant com a vital.

Cal aprofitar aquesta oportunitat per a pressionar a governs i a partits perquè incrementin la seva ambició en relació als paquets legislatius que cal aprovar

en els propers mesos per aconseguir l'objectiu de reduir un 55% de les emissions al 2030. Alhora cal evitar l'impacte que pot tenir la guerra a la seguretat alimentària, no sigui una excusa per a fer una clara regressió en les polítiques agrícoles i a la biodiversitat, assegurant una distribució alimentària justa arreu. Els Verds Europeus estan al capdavant d'aquestes lluites.

Precisament aquesta setmana s'ha publicat el sisè informe d'avaluació del Grup Intergovernamental d'Experts IPCC (*Intergovernmental Panel on Climate Change*), i indica que si volem evitar l'increment de més 1'5 graus, cal actuar ara o mai. Ens estem abocant al desastre absolut ja que les emissions han augmentat en quasi tots els sectors des de 2010; cal reduir l'ús de combustibles fòssils i apostar per les energies renovables, millorar l'eficiència energètica, reduir les emissions de la indústria, i utilitzar les ciutats com a motors d'innovació en la lluita contra el canvi climàtic.

Caldrà lideratge polític i mobilització social per a disminuir la dependència dels hidrocarburs, ja siguin de Rússia dels EUA o de l'Aràbia Saudita. No es tracta sols de geopolítica sinó de supervivència planetària. No es tracta de sobirania energètica sinó d'un canvi de model productiu i de consum. De democràcia o autoritarisme.

Així mateix, caldrà fer front a la pressió del lobby nuclear, sobretot, després que la UE dictaminés la seva naturalesa necessària per a la transició energètica. Els cants de sirenes francesos respecte a l'autonomia energètica europea és una aposta clara per l'autarquia nuclear. Tot amb tot, la resposta alemanya anunciada pel canceller Olaf Scholz i el ministre d'Economia i Clima, el verd Robert Habeck, ratificant i accelerant l'aposta per les energies renovables (destacant l'eòlica marina) és un factor decisiu per la lluita, d'una banda, contra el canvi climàtic (amb la reducció dràstica dels hidrocarburs) i, de l'altra, una renúncia explícita a l'energia nuclear. El compromís del govern alemany és d'arribar al 80% d'energies renovables a l'any 2030 i al 100% de l'electricitat a l'any 2035. L'èxit electoral del Partit Verd Alemany i la seva presència destacada en la coalició de govern han estat, ben segur, factors decisius de l'orientació de la transició energètica alemanya. No endebades, l'origen dels verds alemanys cal trobar-los en la lluita antinuclear dels anys setanta del segle passat.

Ara més que mai hem d'exigir la necessitat del New Green Deal i prioritzar els fons europeus per accelerar el canvi de model energètic i les derives autoritàries d'alguns dels seus estats membres. En aquest sentit, celebrem l'anunci de la President de la Comissió d'aplicar, per primer cop, el mecanisme de condicionalitat de l'Estat de Dret contra Hongria que permet a l'UE congelar els fons a països que no respecten els valors en els quals es fonamenta la UE.

Observem amb preocupació la victòria aclaparadora de Viktor Orban a Hongria, Ha obtingut dos tercers parts dels vots, fet que permetrà a l'ex partit membre del Partit Popular Europeu, Fidesz, continuar les seves polítiques il·liberals alhora que demostra el poder dels mitjans de comunicació i el rol de la desinformació en aquesta victòria. Orban surt reforçat complicant a la UE la gestió de la crisi a Ucraïna en tant que aliat de Putin.

L'empobriment

L'alta inflació i el perill d'un creixement de l'atur i d'un estancament econòmic pot ser un combinat difícil de pair. Alguns economistes creuen que la comparació de la situació actual no és amb l'estagflació dels anys setanta sinó amb la contracció del comerç internacional a les vigílies de la I Guerra Mundial. Els empresaris poden prioritzar entorns segurs abans que els costos de producció. En altres paraules, revertiran determinades deslocalitzacions i cadenes de subministrament. El preu a pagar serà un menor creixement pels europeus i una forta sotragada pels països en vies de desenvolupament.

La guerra ha estat un torpede en la línia de flotació de la recuperació econòmica provocada per la pandèmia. Una recuperació que, a diferència de la crisi financera del 2008, havia permès mantenir l'ocupació i els preus a partir de l'endeutament públic i la seva mutualització dins l'UE.

Les sanciones aprovades per la UE contra Rússia han esperonat l'espiral inflacionista, sobretot en els preus energètics però també en les matèries primeres, d'una manera especial pel que fa als cereals, i les derivades de les interrupcions en la cadena de subministraments.

Una inflació de dos dígitos i persistent és sagnant per l'economia i per la vida material dels sectors populars. Cal una resposta decidida de la UE, del Govern

de l'Estat i del Govern de la Generalitat. Cal un pacte de rendes, si més no, el repartiment dels costos entre el capital i el treball. Contenció de salaris a canvi de reformes polítiques i econòmiques, sobretot, de caràcter fiscal. Amb un protagonisme destacat del sindicalisme de classe.

Sense una reforma fiscal progressiva sobre les rendes del capital i del patrimoni no serà possible mantenir l'Estat del Benestar i la introducció de les més que necessàries rendes bàsiques o de ciutadania universal. Així com un accés als bens comuns garantits per la Constitució.

D'aquesta nova crisi hem de sortir amb més sector públic, si més no, en els sectors de l'aigua, l'energia i l'habitatge, així com amb una intervenció pública que garanteixi l'accés als subministraments bàsics començant per la moratòria en els pagaments de les persones vulnerables.

Sàhara Occidental

Sánchez va decidir canviar recentment la seva posició sobre la resolució del conflicte del Sàhara Occidental. La tradicional posició -que era de consens social i polític- estava basada en què la solució havia de passar pel marc prepositiu de Nacions Unides i el respecte a l'autodeterminació del poble sahrauí. A través d'una comunicació amb Marroc s'ha donat cobertura com a via de solució "més realista i creïble" a la proposta del Regne del Marroc que fixa el marc de resolució en dotar d'una autonomia al territori dins de la sobirania marroquí.

Aquest canvi s'insereix en un intent de diversos països occidentals de normalitzar i millorar relacions amb el Marroc, en un context en què no s'albiren vies de desestancament del conflicte del Sàhara Occidental. A mesura que passen els dies es va veient que la principal motivació del canvi del govern espanyol ha estat –no tant la resolució del conflicte – com la necessitat de millorar relacions en molts temes bilaterals que generaven fricció amb el Regne del Marroc.

No compartim aquest canvi brusc en l'orientació per part del govern i emplacem al govern a que faci una reflexió estratègica, de fons, amb mirada regional i amb tranquil·litat que torni a situar la solució dins el què diu el Dret Internacional – aquest conflicte és fruit del procés inacabat de descolonització

per part d'Espanya i per tant n'és part responsable. Creiem que s'ha de resistir la voluntat de Marroc d'unificar la negociació de les diferents carpetes de reptes bilaterals amb la via de solució a l'històric conflicte. I alhora seguim pensant que és més necessari que mai acompanyar la solidaritat activa social i política amb el poble sahrauí, exigir el respecte dels drets humans als territoris ocupats, tal i com també reivindiquen els Verds Europeus.

Govern espanyol

En les últimes setmanes hem pogut ser testimonis d'algunes de les discrepàncies que s'han donat entre els socis de Govern de l'Estat. En un primer moment, per l'enviament d'armes a Ucraïna, on les Ministres de Podemos va explicitar el seu desacord a aquesta decisió en diverses declaracions, alhora que la Vicepresidenta Yolanda Diaz i els Ministres Alberto Garzón i Joan Subirats si que hi van donar suport. No obstant, tan Podemos com el PSOE ràpidament van negar la polèmica i van defensar que la diferència en els posicionaments sobre la guerra puguin generar una crisi de govern i la sortida de l'Executiu de les Ministres.

Tot seguit la tensió ha sorgit per les declaracions del President Sánchez donant suport a la postura marroquina davant el conflicte del Sàhara. Un posicionament inesperat i opac, tal i com va explicar la Vicepresidenta Yolanda Diaz. Aquest gir del PSOE ha generat una forta crítica i descontent de tot el grup d'Unidas Podemos.

Aquestes discrepàncies sorgeixen en un moment clau de l'Executiu, on la pujada dels preus dels combustibles, de l'energia i la inflació de preus provocada per la guerra, estan marcant l'agenda política i la preocupació de la ciutadania.

Critiquem la proposta del PSOE, basat en les velles receptes liberals, com és abaixar els impostos per a esmorteir la inflació i, encara més, en el cas dels carburants, una mesura regressiva i poc ecologista que caldria donar-li un caràcter, temporal de curt termini. Una mesura que, a més a més, els experts qualifiquen d'incoherent respecte a les polítiques fiscals de la Unió Europea que exigeixen una més gran estabilitat fiscal per contenir els dèficits i abaixar el deute públics.

Malgrat aquestes tensions, valorem molt positivament el treball del Govern de Coalició per aprovar un Pla Nacional de Resposta a l'Impacte de la Guerra amb 6.000 milions d'euros en ajudes directes i mesures solvents per a protegir a les famílies i al teixit productiu del nostre país.

En aquesta línia també, també valorem molt positivament la proposta del Grup parlamentari de Catalunya en Comú Podem perquè les elèctriques augmentin la seva contribució fiscal, d'acord als increments de beneficis, per a contribuir a la baixada de les tarifes del transport públic. Una proposta que també caldria que fos assumida pel govern de l'Est.

Així mateix volem subratllar la ratificació immediata, que va anunciar la Ministra de Treball Yolanda Díaz, del conveni 189 de la OIT que permetrà assolir a les treballadores de la llar el dret a la prestació d'atur. Un discriminació històrica punyent que per fi revertirem.

Yolanda Díaz continua essent la cara visible d'un projecte il·lusionador i transformador que tot i que pausat per un període indeterminat de temps, cal continuar donant suport i enfortint.

Mentrestant, el partit de l'oposició, ha escollit Alberto Núñez Feijó com nou President del Partit Popular, erigint-se com un líder conservador moderat capaç de trobar acords amb el PSOE amenaçant tornar a la lògica de la gran coalició, alhora que beneeix el pacte amb VOX a Castella i Lleó.

Canvi de govern a Catalunya

El Govern de la Generalitat ja no respon ni a la realitat ni a les necessitats de la societat catalana i, encara menys, del nou context internacional. Cal girar full del *processisme* i resoldre amb eficàcia els greus problemes dels catalans i les catalanes. Junts per Catalunya avui és més part del problema que de la solució.

Mentre es plantegen referèndums sobre els Jocs Olímpics d'Hivern del 2030 i s'aplaudeixen esdeveniments com la Copa de l'Amèrica 2024, la fàbrica de bateries del grup Volkswagen, la inversió privada industrial més gran de la història espanyola, s'instal·larà a Sagunt perden Catalunya el lideratge d'un sector estratègic i de futur per la reindustrialització necessària.

Un bon exemple del desgovern són les mobilitzacions massives i persistents dels centres educatius de primària i de secundària palesen amb escreix la incompetència manifesta del Conseller d'Ensenyament, el qual hauria de ser cessat immediatament pel President de la Generalitat.

De la mateixa manera que cal un nou Govern convenen majories amples per a enfortir la cohesió social. El Pacte per la Llengua assolit pels grups parlamentaris del PSC, ERC, JXC i els Comuns, que representen el 78% dels diputats i diputades, és una fita que trenca la política de blocs a Catalunya i que cal preservar i ampliar en altres temes fonamentals, com ara, una nova llei electoral. La llengua no pot esdevenir el nou succedani del *procés*.